

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

OBCE VLKY

2018 – 2022

Príhovor starostu obce Vlky

Vážení občania,

Dovoľte, aby som sa Vám prihovril a predstavil Komunitný plán sociálnych služieb obce Vlky, ktorý bol spracovaný v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý je v platnosti od 1.1.2009. V zmysle uvedeného zákona obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Komunitný plán nám slúži ako nástroj, ktorým je možné plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám našej obce a potrebám našich občanov.

Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka komunitnému plánu sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie využívať financie obecného rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb tam, kde je to potrebné a dôležité. Dokument je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce.

Preto všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želim veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov v obci a naplnenie spoločne plánovaných zámerov v obci.

Baltazár Fejes
starosta obce

Úvod

1. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

1.2 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

1.3 Analýza sociologických a demografických údajov

1.3.1 Obyvateľstvo

1.3.2 Školstvo

1.3.3. Kultúra a šport

1.3.4 Zdravotníctvo

1.3.5 Služby

1.3.6 Nezamestnanosť

1.3.7 Sociálne znevýhodnené skupiny

Seniori

Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Zdravotne postihnutí

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

1.4 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

1.5 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

1.6 SWOT analýza v sociálnej oblasti

2. CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2.1 Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

2.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

2.2.1 Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby

3. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA KONCEPCIE ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

4. PODMIENKY A SPÔSOB ZMENY A AKTUALIZÁCIE KPSS

5. SÚLAD POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Záver

Prílohy

Úvod

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov, pomocou ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov miest. Výsledkom procesu je komunitný plán sociálnych služieb. Úlohou komunitného plánu je pojať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta a predchádzať sociálnemu vylúčeniu či sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predkladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- Zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- Komunitných a terénnych služieb,
- Sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- Odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách

Pri spracovávaní komunitného plánu je nevyhnutné vypracovať analýzy organizácie a jej portfólia, ktorá nám dáva odpoveď na otázky. Čo práve robíme? Aké produkty a služby sme ponúkali v minulosti, aké ponúkame teraz a aké budeme ponúkať v budúcnosti? Ktoré projekty boli pre nás úspešné a prispeli k naplneniu poslania organizácie a majú potenciál rásť, byť tvorivé a dynamické do budúcnosti.

Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Už zo samého pojmu „komunitný“ môžeme predpokladať, že celé komunitné plánovanie vo všetkých jeho fázach prebieha za účasti komunity, teda predovšetkým zástupcov užívateľov, poskytovateľov a zadávateľov sociálnych služieb. Základným princípom komunitného plánovania sociálnych služieb je princíp triády, ktorý deklaruje, že v rámci metódy a procesu komunitného plánovania sociálnych služieb spolu plánujú a spolupracujú minimálne tri strany:

- **Užívatelia sociálnych služieb**
- **Zadávatelia sociálnych služieb**
- **Poskytovatelia sociálnych služieb**

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1 VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

(1) Sociálne služby podľa druhu sú

A) SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE, KTORÝMI SÚ:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
  - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
  - 2.2. integračné centrum,
  - 2.3. komunitné centrum,
  - 2.4. nocľaháreň,
  - 2.5. útulok,
  - 2.6. domov na polceste,
  - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,

B) SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI, KTORÝMI SÚ:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie,

C) SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU, KTORÝMI SÚ

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
  - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
  - 1.2. zariadenie pre seniorov,
  - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
  - 1.4. rehabilitačné stredisko,
  - 1.5. domov sociálnych služieb,
  - 1.6. špecializované zariadenie,
  - 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len "opatrovateľská služba"),
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok,

D) SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ, KTORÝMI SÚ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

E) PODPORNÉ SLUŽBY, KTORÝMI SÚ

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014-2019

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020

Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb BSK

Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016-2020

Zákon č. 369/1990Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov

Zákon č. 417/2013 Z.z. o hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Štát priamo v § 83 odsek 2 zákona 448/2008 Z.z o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020, ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja a sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulatných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Miestna legislatíva

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky,
- zásady poskytovania finančnej pomoci.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb.o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z.

Obec

a, vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

b, utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja

c, je správnym orgánom v konaniach o

1, odkázanosti na sociálnu službu

- v zariadení pre seniorov
- v zariadení opatrovateľskej služby
- v dennom stacionári
- v odkázanosti na opatrovateľskú službu
- v odkázanosti na prepravnú službu
- a ďalšie

d, vyhotovuje posudok a rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu

e, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie

1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie

základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre

2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení

pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári

3. opatrovateľskej služby

4. prepravnej služby

5. odľahčovacej služby

6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31

7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie

f, poskytuje základné sociálne poradenstvo

g, môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby

podľa § 12

h, uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby

2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby

3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1, Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciách a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

1. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

2. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti....

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci

- s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v územnom obvode
- s prijímateľmi sociálnych služieb v územnom obvode

1. Obec podľa § 80 písm. a, vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifická potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

2. Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce

- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce

- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb

- spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

- podmienky a spôsob zmeny aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a. posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce
- b. predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín

c. opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji

Obec schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

KOMUNITA A KOMUNITNÝ ROZVOJ

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec vytvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodiny, obce, vzdelávacích inštitúcií, poskytovateľov sociálnych služieb, poskytovateľov služieb v zamestnanosti a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora je začlenenia do spoločnosti.

Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Na trhu sociálnych služieb sa podieľajú traja aktéri – užívateľ, poskytovateľ a objednávateľ. Tieto tri skupiny sa sústavne a priebežne schádzajú a rokujú spolu o dohode, ako čo najlepšie naplniť predstavy a požiadavky každého z nich.

- Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii

- Poskytovateľ sociálnej služby - je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorá zriadila na tento účel:

a/ verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok

b/ neverejný poskytovateľ – nezisková organizácia, občianske združenie, a pod.

- Objednávateľ sociálnej služby

a/ osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

b/ obec a vyšší územný celok – subjekt v kompetencií ktorého je sociálna služba

- Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- a/ prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity
- b/ zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora je začlenenia do spoločnosti
- c/ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb fyzickej osoby
- d/ riešenie krízovej sociálnej situácie
- e/ prevenciu sociálneho vylúčenia.

SOCIÁLNE BÝVANIE

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

- 1/ občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.
  - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
  - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
  - mládež po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy,
  - seniori, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodetné rodiny,
  - občania marginalizovanej rómskej komunity.
- 2/ marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia. Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodetné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

NÚDZA

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcov dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

SOCIÁLNE DÁVKY

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky častokrát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov. Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z.z o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z.z. účinnosťou od 01.07.2016.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie,
- základné vybavenie domácnosti,
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa,
- na mimoriadne liečebné náklady.

Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva. Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

1.3 Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. PHSR obce Vlky deklaruje rozšírenú víziu obce takto:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vlky s výhľadom do roku 2022 (PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Úspešná implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vlky napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávy.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

-Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií

- Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- a/ demografické zmeny
- b/ zmeny v životnom štýle
- c/ oslabovanie tradičných ľudských hodnôt

- Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 01.07.2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv.

- Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením z augusta 2006 Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Vláda SR schválila dňa 30.11.2011 Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len Stratégia DI). Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobo uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov, a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojim charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v SR je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14.12.2012 bol schválený národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb. Vypracovanie Národného akčného plánu DI je jednou zo základných úloh Stratégie DI. Národný akčný plán DI predstavuje základný plánovací dokument Stratégie DI v oblasti prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb v SR.

Poloha obce:

Obec Vlky sa nachádza v Bratislavskom kraji, 15 km juhozápadne od okresného mesta Senec. Malá, zväčša poľnohospodárska obec leží bokom od hlavných komunikácií, na pravom

brehu Malého Dunaja. Územie obce je 362 hektárov, leží v nadmorskej výške 126 – 127 m na Podunajskej nížine v severozápadnej časti Žitného ostrova na mladom agradačnom vale Malého Dunaja. Odlesnený rovinný chotár tvoria mladšie treťohorné ílovité vrstvy s pieskami a štrkami, na nich sú dunajské uloženiny. V juhovýchodnej časti chotára sú pokryvy viatych pieskov. Brehy Malého Dunaja lemuje zväčša porast vrb, ktoré vytvárajú nejedno romantické zákutie. Zmiešaný les tvoria agát, buk, osika, v súčasnosti aj borovice. V obci je postavených 145 rodinných domov, zväčša prízemných, niekoľko jednoposchodových. počet obyvateľov je 442. Centrum obce tvorí malé námestie s obecným úradom, materskou školou, pomníkom padlým hrdinom a autobusovou zastávkou. Medzi dominanty obce patrí zvonica, pamätník padlým hrdinom a lurdská jaskyňa.

Vznik obce:

Obec sa prvýkrát spomína roku 1260, kedy ju kráľ Bela IV. daroval bratislavskej kapitule a prepoštovi. Toto darovanie neskôr potvrdil listinou z roku 1277 kráľ Ladislav IV. Táto listina sa považuje za prvú písomnú zmienku o obci, kde názov obce je Velk. Podľa miestnej tradície názov obce pochádza od zakladateľa dediny menom Velk. Roku 1292 sa tu objavuje ďalší zemepán Mikuláš Völki, názov obce je zaznamenaný v podobe Wylk.

Obec sa roku 1301 objavuje pod názvom Velky, v súpise pápežských vyberačov desiatkov bol názov obce zaznamenaný ako Vek. Neďaleko obce jestvovala v stredoveku ďalšia obec, Banvelk, ktorá sa spomína v roku 1332. Patrila viacerým drobným šľachticom. V roku 1463 Jakub de Banvelk daroval testamentom tunajší majetok kapitule. Následne Banvelk splynul s obcou Velk. Roku 1448 Kysvelk, roku 1456 ako Kisvelk, ale roku 1484 pod názvom Naghvelk je bydliskom poddaných bratislavskej kapituly. V súpise z roku 1553 je v obci Weok uvedených 12 port. V tom čase sa tu ako zemepán objavuje aj rod Pálffiovcov.

V roku 1715 obec mala 8 daňovníkov a na Malom Dunaji pracovali 2 vodné mlyny. Voda tunajšiemu obyvateľstvu neprinášala len pracovné príležitosti a obživu, ale aj útrapy v podobe pravidelných záplav, ktoré tunajšie obyvateľstvo zvyčajne prekvapili. Preto sa poloha obce musela viackrát zmeniť. Pôvodná obec, ktorá sa spomína pod názvom „Kopottfalu“ sa rozprestierala za dnešným futbalovým ihriskom smerom na juhozápad vo vzdialenosti asi 1 km. Mala vraj svoj kostolík z 13. storočia s cintorínom a chudobinec – špitál. Obec dnešné priestranstvo začala osídľovať koncom 18. storočia a presídľovanie bolo

ukončené v polovici 19. storočia. Na starých mapách je obec vyznačená ako Niklasdorf alebo Nickeldorf.

Od roku 1927 má slovenský názov Vlky. Podľa kronikárov názov pravdepodobne pochádza od slovenských obyvateľov z druhej strany Malého Dunaja podľa množstva túlajúcich sa vlkov v úžinách. O počte obyvateľov máme spoľahlivé údaje od roku 1634, ktoré sa zachovali v Ostrihomskom arcibiskupskom archíve. V roku 1643 teda obec mala 20 domov so 100 obyvateľmi. V tomto období sa v obci rozšírilo učenie protestantskej cirkvi, jej vyznávači patrili do farnosti v Kostolnej pri Dunaji. Ale koncom 17. storočia, po stíhaní protestantských kňazov, táto viera v obci zanikla. Nevylučuje sa, že počet obyvateľov v predchádzajúcom období bol vyšší, ale začiatkom 19. storočia – roku 1815 má už dedina 153 obyvateľov rímskokatolíckeho vyznania, ktorí hovoria po maďarsky. Roku 1854 tu žije 232 členov, ale na prelome 19. a 20. storočia sa počet obyvateľov znížil na 213. Obyvatelia boli naďalej poľnohospodármi, iné pracovné príležitosti tu ani prakticky neboli. Vlky si dodnes zachovali romantický výzor z konca 19. a začiatku 20. storočia.

1.3.1. Obyvateľstvo

Obec Vlky sa počtom obyvateľov zaraďuje k malým obciam Slovenska. Z vývoja počtu obyvateľov zaznamenaného od roku 1991 až po súčasnosť (obrázok 9) vidieť, že od roku 1991 – 2008 počet obyvateľov každoročne mierne stúpala, v roku 2009 došlo k miernemu poklesu (počet obyvateľov sa znížil o 2), no už v roku 2010 obec evidovala 447 obyvateľov, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom predchádzajúcim o 7 obyvateľov. V roku 2011 opätovne mierne poklesol počet obyvateľov v obci v porovnaní s rokom predchádzajúcim (pokles o 19 obyvateľov) a v nasledujúcich rokoch tento trend mierneho klesania počtu obyvateľov pokračoval. Obec k 31.12.2014 evidovala 423 obyvateľov.

Vývoj počtu obyvateľstva dokumentuje tabuľka 1,2

Ukazovateľ	Rok	1991	2001	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	jednotky								
Celkový počet obyvateľov	abs.	367	414	440	447	428	426	424	423
Počet mužov	abs.	182	193	213	218	207	206	203	202
Index maskulinity	počet mužov/na 100 žien	98	87	94	95	94	94	92	91
Počet žien	abs.	185	221	227	229	221	220	221	221
Index feminity	počet žien /na 100	102	115	107	105	107	107	109	109

	mužov									
Hustota obyvateľov	počet obyvateľov na km ²	101,3	114,3	121,5	122,9	117,8	117,8	117,3	116,9	

Údaje o obyvateľstve počet obyvateľov podľa pohlavia.(31.12)

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	313	317	318	319	319	325	325	331	337	355	369
Ženy	316	318	327	327	328	331	333	341	352	373	377
Spolu	629	635	645	646	647	656	658	672	689	728	746
Muži %	49,76%	49,92%	49,30%	49,38%	49,30%	49,54%	49,39%	49,26%	48,91%	48,76%	49,46%
Ženy %	50,24%	50,08%	50,70%	50,62%	50,70%	50,46%	50,61%	50,74%	51,09%	51,24%	50,54%

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvateľov	774	793	821	860	908	927	950

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Štatistického úradu (ďalej len „ŠÚ“), OcÚ 2017

Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry z materiálov za rok 2017 dokumentuje tabuľka 3

Vek. Skupina/rok	2017
Predproduktívny vek od 0 – 14 rokov	208
Produktívny vek spolu:	532
Poproduktívny vek spolu:	210

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ, OcÚ 2017

Celkový počet obyvateľov v obci je ovplyvnený pohybom obyvateľov. Prirodzený pohyb obyvateľov súvisí s prirodzenou schopnosťou človeka, t.j. reprodukciou. V rámci prirodzeného pohybu sa sledujú dve základné zložky, a to pôrodnosť vyjadrená cez počet narodených a úmrtnosť vyjadrená cez počet zomrelých. Výsledkom prirodzeného pohybu je prirodzený prírastok. V období rokov 2001 – 2014 iba v roku 2009 obec dosiahla záporný prirodzený prírastok, čo znamená, že viac obyvateľov zomrelo ako sa narodilo. Najvyšší prirodzený prírastok obec zaznamenala v roku 2001.

Ďalším pohybom, ktorý ovplyvňuje celkový počet obyvateľov v obci, je mechanický pohyb, ktorý skúma najmä dva javy, imigráciu vyjadrenú cez počet prisťahovaných a emigráciu vyjadrenú cez počet vystťahovaných. Výsledkom mechanického pohybu je migračné saldo. V období rokov 2001 – 2014 dochádzalo k znižovaniu migračného salda, čo znamená, že viac obyvateľov sa z obce vystťahováva ako prisťahováva. Výnimkou bol rok

2011, kedy migračné saldo dosiahlo hodnotu 12, no už v nasledujúcom roku došlo k vyššiemu počtu odsťahovaných obyvateľov ako prisťahovaných, čoho výsledkom je záporné migračné saldo. V rokoch 2013 a 2014 pokračoval trend vystťahovávaní obyvateľov z obce.

Kvôli nárastu poproduktívneho obyvateľstva a potrebe sociálnej služby treba uvažovať o doplnení vhodnej formy poskytovania sociálnej služby v obci. Vhodnou alternatívou do budúcnosti môže byť zabezpečenie permanentného poskytovania opatrovateľskej služby.

Nakoľko finančné možnosti obce sú obmedzené, obec podporuje prípadnú snahu subjektov poskytujúce sociálne služby vytvorenie sociálneho zariadenia v regióne.

1.3.2. Školstvo

V obci sa nachádza materská škola, ktorá má jednu triedu. V materskej škole pracujú dve zamestnankyne a pani riaditeľka. Následne deti z obce navštevujú základnú školu v obci Tomášov, kde je plno organizovaná škola s vyučovacím jazykom slovenským aj maďarským.

1.3.3. Kultúra a šport

Pre kultúrno – spoločenské aktivity slúži kultúrny dom, ktorý bol zrekonštruovaný v roku 2006, avšak v súčasnom období si vyžaduje ďalšiu modernizáciu.

V rámci kultúrno – spoločenských organizácií najvýraznejšie vyvíjajú aktivity MO Csemadok a Poľovnícke združenie spolu s obcou Tomášov.

Pre športové aktivity obyvateľov je k dispozícii futbalové ihrisko. No napriek vytvoreným podmienkam v obci nepôsobí žiadny futbalový klub resp. oddiel a obec neusporadúva žiadne športové podujatia.

Obec je členom viacerých záujmových združení - ZMOS, regionálne združenie obcí Podunajskej oblasti – Podunajsko, MAS Malodunajsko.

Kultúrne podujatia

Obec Vlky počas roka organizuje viacero kultúrno – spoločenských podujatí pravidelného aj nepravidelného charakteru:

- Stavanie mája
- Deň detí
- Deň obce, Hody
- Posedenie s dôchodcami
- Mikuláš
- Vianočný program
- Vianočné koledy

Na uvedených podujatiach spravidla vystupujú so svojim programom deti z MŠ, ale aj umelci z okolia, či pozvaní umelci zo Slovenska. Kultúrno – spoločenské podujatia sa odohrávajú predovšetkým v kultúrnom dome alebo v areáli kultúrneho domu.

Kultúrny život v obci Vlky zabezpečuje vedenie obce v spolupráci so spoločenskými organizáciami. V priebehu rokov sa vyprofiloval stabilný celoročný plán kultúrnych a spoločenských aktivít. Na každom podujatí má dominantný vplyv niektorá zo spoločenských organizácií, ale participujú všetky, vrátane verejnosti.

1.3.4. Zdravotníctvo

Priamo v obci neposkytuje svoje služby žiaden lekár a nenachádza sa tu ani lekárne. Obyvatelia dochádzajú za lekármi do obce Tomášov alebo do blízkych miest Senca a Bratislavy. V Bratislave majú obyvatelia k dispozícii odborné ambulancie aj nemocničné zariadenia.

1.3.5. Služby

V obci sa nenachádza žiadne stravovacie zariadenie, ale nachádza sa tu prevádzka pohostinského zariadenia. V obci sa nachádza predajňa potravín a svoje služby ponúkajú aj drobní remeselníci a živnostníci. Obecný úrad sa nachádza v budove, ktorú je potrebné rekonštruovať. V obci sa nachádza cintorín, ktorý je potrebné oplotiť, upraviť, rozšíriť a obec do budúcnosti v prípade požiadaviek obyvateľov uvažuje aj o vybudovaní kolumbária. Dom smútku je pred rekonštrukciou. V obci sa nenachádza pošta, tá je k dispozícii obyvateľom v obci Tomášov. V obci sa nenachádza obecná knižnica a obec nevydáva žiadny pravidelný resp. nepravidelný občasník o dianí v obci. Obec je súčasťou Spoločného stavebného úradu so sídlom v obci Tomášov.

1.3.6. Nezamestnanosť

Pre obec Vlky je typická nízka miera nezamestnanosti vzhľadom na vyššiu dochádzku za prácou do hlavného mesta SR, poprípade iných regiónov.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z úradu práce sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie. Tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných a údaj o počte osôb, ktoré pracujú v zahraničí.

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzač o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť.

Počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Nízke šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Starší občania nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o miere nezamestnaných v tabuľke 4

SR / oblasť / kraj	Rok	Miera ekonomickej aktivity			Miera zamestnanosti 15-64			Miera nezamestnanosti		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Bratislavský kraj	2009	65,0	72,3	58,5	71,2	75,7	67,0	4,7	5,5	3,9
Bratislavský kraj	2010	63,4	70,7	56,9	68,5	73,2	64,1	6,1	7,1	5,0
Bratislavský kraj	2011	64,2	72,0	57,5	70,3	75,3	65,6	5,7	6,6	4,9
Bratislavský kraj	2012	64,8	72,0	58,4	71,6	76,8	66,7	5,6	5,6	5,7
Bratislavský kraj	2013	64,2	71,6	57,6	70,6	76,2	65,5	6,4	6,2	6,5
Bratislavský kraj	2014	63,7	71,9	56,5	60,2	66,3	54,0	6,0	5,6	6,4
Bratislavský kraj	2015	63,8	71,0	57,5	61,9	68,4	55,3	5,7	5,3	6,1
Bratislavský kraj	2016	65,8	71,7	60,5	62,2	67,3	55,8	4,9	3,6	6,4
Bratislavský kraj	2017	66,1	70,9	59,7	61,8	66,9	56,3	3,1	2,6	3,5

Zdroj: Vlastné spracovanie, na základe údajov ŠÚ 2017

K hlavným faktorom miery nezamestnanosti patrí predovšetkým nevytváranie pracovných miest, zvýšený prítok uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) v súvislosti s evidenciou absolventov škôl, nesúlad medzi štruktúrou voľných pracovných miest a štruktúrou UoZ.

1.3.7 Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet sociálne znevýhodnených obyvateľov komunity má trvale klesajúcu tendenciu.

Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobsluže a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež
- d) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,,
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci,
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,

- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity,

Z hľadiska početnosti ide i jedinu sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

DOMÁCA OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA

Domáca opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí. V minulosti obec zabezpečovala pre svojich obyvateľov aj opatrovateľskú službu, ale v súčasnom období ju už pre svojich obyvateľov nezabezpečuje. Domáca opatrovateľská služba je určená na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb alebo na zachovanie, obnovu a rozvoj schopnosti seniora viesť samostatný život. Obec má zo zákona povinnosť vykonávať posudkovú činnosť pre účely sociálnych služieb. Celý posudkový proces od podania žiadosti po vydanie rozhodnutia o odkázanosti trvá približne dva týždne. Obec zároveň posudzuje aj odkázanosť pre účely umiestnenia v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári.

NEZAMESTNANÍ a ZAMESTNANCI S NÍZKYM VZDELANÍM

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- chýba systém motivácie a sprevádzanie pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedie hospodáriť s finančnými prostriedkami,
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou, ÚPSVaR.

Podľa Zákona č. 417/2016 o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamestnala obec aktívnych pracovníkov. V rámci tejto činnosti má obec záujem podporovať udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. V rámci tohto aktívneho opatrenia na trhu práce sú poskytované príspevky na vykonávanie aktívnej činnosti formou menších obecných služieb pre obec podľa § 52 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“). Aktívna činnosť formou menších obecných služieb pre obec je podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi. Dlhodobo nezamestnaný občan, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej

núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, je uchádzač o zamestnanie (ďalej aj „UoZ“), ktorý ku dňu zaradenia na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb spĺňa podmienku znevýhodnenia podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti, to znamená, že je v evidencii UoZ najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov a súčasne je na základe právoplatného rozhodnutia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny posúdený ako občan v hmotnej núdzi v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a priznala sa mu dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Menšie obecné služby pre obec organizované obcou alebo rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, je forma aktivačnej činnosti UoZ vykonávaním prác, ktoré sú určené na:

- zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych podmienok, kultúrnych podmienok, tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce,
- starostlivosť o ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva,
- podporu vzdelávania,
- rozvoj a poskytovanie sociálnych služieb a ďalších činností obce v sociálnej oblasti,
- rozvoj a ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt,
- doplnkové vzdelávanie detí a mládeže a
- rozvoj a podporu komunitnej činnosti.

DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy,
- nevhodné trávenie voľného času,
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima,
- chýba miestna legislatíva,

Obec prevádzkuje materskú školu. Pre športové vyžitie detí najmä v čase osobného voľna slúži oddychová zóna.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v prípade potreby je riešená prostredníctvom ÚPSVaR. Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina – rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o:

- neadekvátne rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručností,
- strata bývania, resp. rodina žije v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie,
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok,
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie,
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije,
- chudoba, sociálne vylúčenie.

Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu. Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí.

Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. V zmysle zákona č. 36/2005Z.z. o rodine a zákona č.305/2005 Z.z o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately, ktorý dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti, je potrebné sa zaoberať predchádzaním patologických javov. Úlohou obce je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:

- mentálne a psychické postihnutia,
- zmyslové postihnutia,
- postihnutia pohybového aparátu,
- kombinované postihnutia,
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. V spolupráci s ÚPSVaR je možnosť vytvorenia chránenej dielni pre zamestnanie zdravotne postihnutej

osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia,
- dlhodobo nezamestnaní občania,
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody,
- závislí občania,
- rómske etnikum.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potencionálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasívite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám v rodinách. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015-2020. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom),
- návštevy jubilujúcich starších občanov,
- stretnutia členov Jednoty dôchodcov,
- uvítanie do života novorodencov obce,
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....),
- na základe spolupráce s Bratislavským samosprávnym krajom špecializované poradenstvo.

Najbližšie zariadenie s pobytovou formou v okrese sa nachádza v Senci, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby v zariadení. Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky. Koordinácia sociálnej služby pre obec je riešená dodávateľsky na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Domáca opatrovateľská služba je zabezpečená neziskovou organizáciou RUŽOVÁ ZÁHRADA n.o. Senec.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Je nevyhnutné vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v obci ako aj

v regióne. Vo výhľadovom pláne je zabezpečenie permanentného poskytovania opatrovateľskej služby a stravovania. Nakoľko finančné možnosti obce sú obmedzené, obec podporuje prípadnú snahu subjektov poskytujúce sociálne služby vytvorenie sociálneho zariadenia v regióne.

1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Vlky počíta s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Základné sociálne služby pre potreby obyvateľov obce sú zabezpečené formou terénnej domácej opatrovateľskej služby alebo v dostupných zariadeniach v blízkosti obce Vlky a to v okresnom meste Senec a v Bratislave, kde sa nachádzajú zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby ale aj špecializované zariadenia. Veková štruktúra obyvateľstva nám ukazuje demografický problém blízkej budúcnosti – prestarnutie obyvateľstva a tým súvisiaci sociálny problém. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

1. rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

- poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
- nepriaznivého zdravotného stavu,
- dovŕšenia dôchodkového veku,
- zariadenie pre seniorov,
- rozšírenie terénnej sociálnej služby,
- jedáleň pre dôchodcov,
- rozšírenie činnosti klubu dôchodcov.

2. vybudovanie cyklotrasy – zabezpečenie aktívneho športového vyžitia starších občanov najmä s ohľadom na ich bezpečný presun medzi susednými obcami,

3. rekonštrukcia centra obce so zameraním na vybudovanie relaxačnej a oddychovej zóny – parková zeleň, lavičky...

4. dobrovoľné rekonštrukčné práce podporou dotácií a grantov na verejných priestranstvách pred obydliami spoločensky neprispôsobivých obyvateľov v rámci komunit osôb odkázaných na pomoc, aby sa u nich vytvoril pocit zodpovednosti a potreba začlenenia sa do spoločenského života v obci,

5. aktivita pre mládež vo voľnom čase.

1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom,
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti,
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity,
- klúd vidieckeho prostredia,
- blízkosť turisticky atraktívnych miest,
- dobrá spolupráca obecného úradu so školami,
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity,
- aktívne spoločenské organizácie,
- nízka nezamestnanosť,
- školské zariadenia,
- existencia Jednoty dôchodcov.

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby, ktorý majú zmluvný vzťah,
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb,
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb,
- nedostatočne zabezpečená bezbariérovosť v obci,
- chýba komunitné centrum,
- chýba zariadenie pre seniorov,
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia,
- nepriaznivý demografický vývoj,
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb,
- absencia terénnej sociálnej práce,
- migrácia mladej generácie,
- vysoký index starnutia obyvateľstva.

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb,
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov,
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí,
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií,
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce,
- preventívne programy pre občanov so závislosťami,
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- organizácia spoločenských akcií,
- podpora mladého obyvateľstva.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality,
- predpokladaný nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb,
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity,
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby,
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví,
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií,
- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít,
- hospodárska kríza,
- zvyšovanie segregácie a chudoby.

Vyhodnotenie pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce,
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb,

- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti.

2. CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb sú vypracované v súlade s pôsobnosťou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ako ústredného orgánu štátnej správy Slovenskej republiky pri poskytovaní sociálnych služieb.

Národnými prioritami rozvoja na roky 2015 – 2020 sú:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb,
- b) rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s denným a týždenným pobytom,
- c) vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb
- d) vznik komunitných centier.

Obec Vlky sa snaží naplňovať tieto priority nasledovne:

- v prípade potreby Obec Vlky zabezpečuje najmä podporu a financovanie domácej opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
- v prípade potreby zabezpečenia poskytovania pobytovej sociálnej služby v blízkosti obce Lehnice, mestá Senec a Bratislava, poskytuje priamo na obci špecializované poradenstvo - pomoc odkázaným občanom ale aj rodinným príslušníkom,
- rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších osôb,

- pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom,
- v prípade výskytu aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov na začlenenia do spoločenského života v obci a vytvoriť u nich pocit zodpovednosti k spoločenským hodnotám,
- nájomné byty pre mladých,
- detské ihriská,
- klub dôchodcov.

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Vlky úzko participuje na PHSR obce Vlky 2015–2022. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2018 – 2022 (podľa komunitného plánu na roky 2018 – 2022). Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Vlky zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti.

2.2.1 Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby

Ide o určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce, rozpočtu vyššieho územného celku a rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity

3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Tento komunitný plán budú predstavitelia samosprávy a poverené osoby obecným zastupiteľstvom priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozvojový, usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť,
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasť obyvateľov obce na verejnom zasadnutí.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority,
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby,
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Vlky minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie. Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.

Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Vlky

Priorita č.1	Domáca opatrovateľská služba, terénna služba	
AKTIVITY	< zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby pre občanov obce so zreteľom na ich zotrvanie v prirodzenom domácom prostredí <aktivity smerujú ku skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022	
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba	
Obec Vlky	starosta	

Priorita č.2	Sociálna služba v zariadení pre seniorov	
AKTIVITY	< zabezpečenie sociálnej služby v zariadení pre seniorov pre potreby občanov obce	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022	
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba	
< Registrovaný subjekt < Obec Vlky < Bratislavský samosprávny kraj	starosta	

Priorita č.3	Stravovanie starších a odkázaných osôb
AKTIVITY	< zabezpečenie stravovania a poskytovanie príspevku na stravu pre potreby seniorov a odkázaných osôb
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba
< Obec Vlky	starosta

Priorita č.4	Vybudovanie bezbariérového prístupu k stavbám občianskeho vybavenia
AKTIVITY	Predinvestičná fáza < vysporiadanie vlastníckych vzťahov, spracovanie výkresovej dokumentácie < spracovanie realizačných výkresov, vydanie stavebného povolenia Investičná fáza < získanie zdrojov financovania, verejné obstarávanie < realizácia < stavebný dozor, vydanie stavebného povolenia, kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022
REALIZÁTOR	Zdroje financovania
	< dotácie, výťažok z lotérie, vlastné zdroje < spracovanie realizačných výkresov
	< vlastné zdroje pre dofinancovanie
Zodpovedná osoba	referent za stavebnú oblasť

Priorita č.5	Spoločensky neprispôsobivé osoby
AKTIVITY	< osobitný príjemca dávky < začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba
Obec Vlky ÚPSVaR	starosta

Priorita č.6	Nezamestnaní
AKTIVITY	<pracovné návyky <spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní zamestnania <pomoc pri rekvalifikácii
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba
Obec Vlky	starosta

Priorita č.7	Vytvorenie sociálneho zariadenia a poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre potreby regiónu a obce
AKTIVITY	<spolupráca <podpora <zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 - 2022
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba
Obec Vlky	starosta
Bratislavský samosprávny kraj	

4. PODMIENKY A SPÔSOB ZMENY A AKTUALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj pri aktualizácii komunitného plánovania

Účasť pri aktualizácii v komunitnom plánovaní

- písomné návrhy občanov - preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť,

- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví písomný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority,
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby,
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb,
- po uplynutí plánovaného obdobia.

5. SÚLAD POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ÚZEMNOM OBVODE OBCE

Obec v prípade potreby podporuje:

- poskytovanie sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi pre potreby obce

Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce Vlky:

RUŽOVÁ ZÁHRADA n.o. Šafárikova 28, 90301 Senec – domáca opatrovateľská služba.

Obec Vlky v prípade potreby vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v§25, § 35, §36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa §78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce, ak je to v súlade záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite obce Vlky.

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky: „Koľko a aké služby je potrebné v danej komunite vytvoriť, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii?“. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život. Slúži ku cti obyvateľom obce, že sa snažia plniť vytýčené ciele i v čase hospodárskej krízy, keď prostriedky na ďalší rozvoj obce zo štátneho rozpočtu boli značne obmedzené. Predsudky medzi obyvateľmi v obci nie sú také priepastné ako to poznáme v iných obciach. Už len preto si zaslúžia pozornosť a podporu štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších ľudí.

Vlky , október 2018

Dokument bol prerokovaný a schválený na Obecnom zastupiteľstve obce Vlky
dňa 22. októbra 2018.

Baltazár Fejes
starosta obce

Použitá literatúra

1. MATOUŠEK, O. 2011. Sociální služby. Praha: Protál, 2011. 200 s. ISBN 978-02-6200413.
2. STRIEŽENEC, Š. 1996. Slovník sociálneho pracovníka. Trnava: AD, 1996. 255 s. ISBN 80-967589-0-X.
3. WOLEKOVÁ, H. – MEZIANOVÁ, M. 2004. Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb. Bratislava: Socia, 2004.
4. Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja. 2012.
5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja NSK 2008 – 2015.
6. Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020.
7. Národné priority rozvoja sociálnych služieb. 2015-2020. Bratislava: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.
8. Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike. 2011. Bratislava: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.
9. Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení zákona neskorších predpisov.
10. Zákon č. 448/2007 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
12. Komunitné plánovanie sociálnych služieb – PHDr. Woleková, SOCIA (2004)
13. PHSR obce Vlky 2015– 2022
14. PHSR Bratislavského samosprávneho kraja 2014 - 2020

- www.statistics.sk